

1.

KONZULTÁCIÓ

Az EGTC (európai területi együttműködési csoportosulás) -rendelet felülvizsgálata

Ez a konzultáció a Régiók Bizottsága, az Európai Unió Tanácsának hármasköze (Spanyolország-Belgium-Magyarország), az Európai Bizottság és az INTERACT program közös kezdeményezése. Célja, hogy az EGTC-ről szóló 1082/2006/EK rendelet felülvizsgálatához összegyűjtse a tagállamok, a már működő és a kialakítás alatt lévő EGTC-k, a helyi és regionális önkormányzatok és egyéb érintett felek véleményét. A konzultáció elsősorban azokra a jogalkotási szempontokra összpontosít, amelyeken a következő felülvizsgálatra tekintettel javítani vagy változtatni kellene, valamint figyelembe veszi e jogi eszköz hozzáadott értékét és a benne rejlő lehetőségeket is. A konzultációt 2010. május 3-án a spanyolországi Cáceresben indították el, és a Régiók Bizottságának EGTC-vel foglalkozó portálján tették közzé; a kérdőívre adott válaszok eljuttatásának határideje július 20. volt.

A válaszadók hozzájárulását beépítették a Régiók Bizottságának „Az EGTC-rendelet felülvizsgálata” című, 2011 elején kiadandó saját kezdeményezésű véleményébe¹ és az intézmények ezt követő jogalkotási munkájába. Az 1082/2006/EK rendelet értelmében az Európai Bizottság 2011. augusztus 1-ig benyújtja az Európai Parlament és a Tanács részére az e rendelet alkalmazásáról szóló jelentést és adott esetben módosítási javaslatokat.

¹

CdR 100/2010, előadó: Alberto Núñez Feijóo (ES/EPP), Galicia autonóm közösség elnöke.

Köszönetnyilvánítás:

A Régiók Bizottsága köszönetét fejezi ki az ebben a közös konzultációban részt vevő partnerek munkacsoportjainak.

Spanyolország-Belgium-Magyarország hármás elnökség:

Julián Talens Escartí, Spanyolország EU melletti állandó képviselője
Estanislau Vidal-Folch de Balanzó, Spanyolország EU melletti állandó képviselője

Barbara Boutriau, Belgium EU melletti állandó képviselője
Thierry Delaval, Belgium EU melletti állandó képviselője
Maarten Goris, Belgium EU melletti állandó képviselője

Dr. Sonkoly Gábor, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Magyar Köztársaság
Dr. Fekete Katalin, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Magyar Köztársaság
Dr. Kerékyártó Anna, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Magyar Köztársaság
Iglói Gabriella, Belgium EU melletti állandó képviselője

Európai Bizottság:

José Antonio Ruiz de Casas, Regionális Politikai Főigazgatóság
Dirk Peters, Regionális Politikai Főigazgatóság

Interact:

Elise Blais, INTERACT kapcsolattartó pont, Bécs

Köszönetünket fejezzük ki továbbá minden válaszadónak értékes közreműködésükért.

További információkért látogassanak el a Régiók Bizottságának EGTC-vel foglalkozó portáljára:

www.cor.europa.eu/egtc

egtc@cor.europa.eu

A következtetések összefoglalása:

- A konzultációt jelentős érdeklődés övezte. A **beérkezett 91 válaszból** 15-öt működő EGTC-k küldtek (a jelenleg működő összesen 16 EGTC-ből), további 15 pedig kialakítás alatt lévő EGTC-ktől érkezett. **A konzultációban az EGTC-k szinte valamennyi érintettje részt vett.**
- A válaszadók véleménye szerint **szükség van a rendelet megváltoztatására**, és kiemelik, hogy az EGTC-k működtetését könnyíteni, létrehozásuk feltételeit pedig javítani kellene,
- A legfőbb jogi kérdés **az egyes tagállamok jogszabályaiban fennálló különbségekkel**, ezen belül különösen a működő EGTC-k eltérő jogállásával kapcsolatos, amely abból ered, hogy – mivel ezt a rendelet lehetővé teszi – a tagállamok a nemzeti jogba való átültetés során eltérő döntéseket hoztak. A válaszadók nehézségekről számoltak be az egyezmények és alapszabályok tartalmával, valamint ezek jóváhagyási eljárásával kapcsolatban is. Általánosságban elmondható, hogy egyszerűsíteni kellene az eljárásokat.
- Szükség van európai és nemzeti szintű **információs, kommunikációs és technikai segítségnyújtásra**. A válaszadók szívesen látnának valamilyen európai struktúrát, és támogatják a Régiók Bizottságának hálózatépítési, kommunikációs és segítségnyújtási tevékenységét.
- A legtöbb válaszadó felhívja a figyelmet arra, hogy az EGTC-knek saját **személyzetet** kell felvenniük, ehhez pedig meg kell állapítaniuk, mely jogszabályokat kell alkalmazni. A személyzeti kérdés az egyik fő jogi aggálynak bizonyult.
- A válaszadók többsége támogatja, hogy **magáncégek is részt vehessenek** az EGTC-kben, de csak meghatározott feltételekkel.
- A **harmadik országok** részvételének kérdésében élesen eltér a tagállamok, illetve az egyéb érintettek (EGTC-k, helyi/regionális önkormányzatok, szövetségek és szakértők) álláspontja: míg az előbbieket szerint a harmadik országok részvételét korlátozni kellene, az utóbbiak a jelenlegi szabály felülvizsgálatát és kevésbé szigorú rendelkezések bevezetését szorgalmazzák.
- A legtöbb válaszadó igen pozitívan értékeli, hogy az EGTC-k **irányító hatóságként** és közös technikai titkárságként működnek, hiszen ez a szubszidiaritás elvének megvalósulását jelenti. Egyes nemzeti hatóságok nem szívesen ruházzák másra a programirányítást. Sok előnye lenne, ha az EGTC-ket fel lehetne használni az európai területi együttműködés projektjeinek végrehajtására, a fő problémát azonban az EGTC-k jogosultsága jelenti.
- Sokféle tevékenység tartozik az EGTC-k feladatkörébe. A gyakorlatban az EGTC-k vagy a szakpolitikai koordináció és az együttműködés szerepkörét vállalják, vagy pedig új irányítási szintekként járnak el.
- A válaszadók az EGTC-t a **területi kohézió** legfőbb uniós jogi eszközének tekintik. Egyúttal a **többszintű kormányzás** kísérleti műhelye is, hiszen kétszintű kommunikációs csatornát hoz létre és alulról építkező megközelítés jegyében lép fel. A csoportosulás előmozdíthatja különböző, határokat érintő kérdések megoldását is.

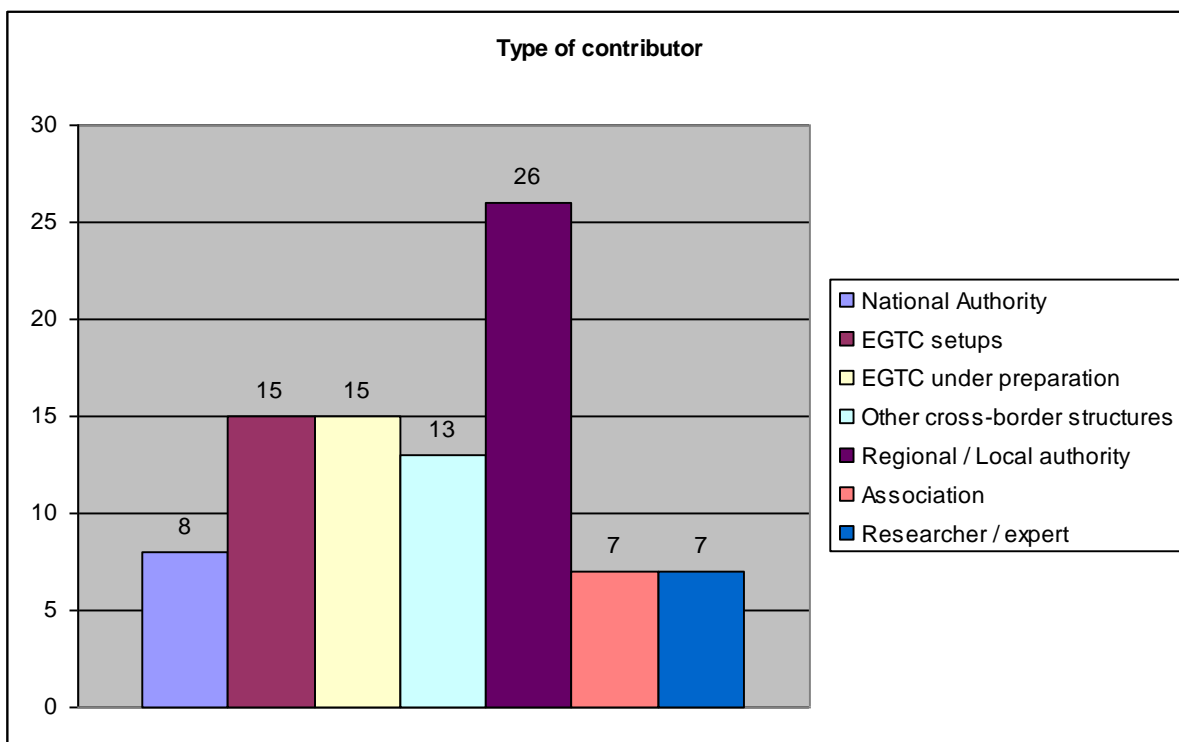
1. Részvétel

A Régiók Bizottságának 91 válaszadó küldte el hozzájárulását. Ez azt bizonyítja, hogy az EGTC-t élénk érdeklődés övezi, és hogy az összegyűlt adatok reprezentativitása kiemelkedően magas. Az EGTC-kben ténylegesen érintett felek közül gyakorlatilag mindenki részt vett a konzultációban.

A válaszadók megoszlása a következő:

- 15 EGTC a működő 16 csoportosulásból,
- 15 kialakítás alatt levő EGTC,
- 13 egyéb, határokon átnyúló struktúra (főként eurorégiók),
- 26 helyi és regionális önkormányzat,
- 8 nemzeti kormány (7 tagállam, valamint Svájc),
- 7 szövetség, köztük az Európai Határmenti Régiók Szövetsége, az Európai Régiók Gyűlése, a Határmenti Operatív Misszió és a Határokon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat,
- 7 szakértő és érintett fél, köztük az INTERACT.

A kérdőív kitöltőjének státusza

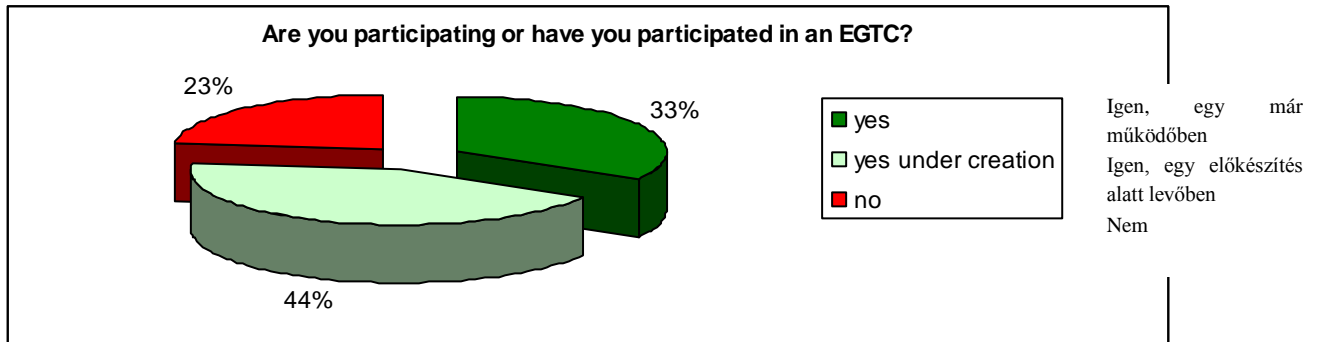

1. ábra: A konzultációs kérdőívet kitöltők megoszlása

Nemzeti hatóság
EGTC
Előkészítés alatt lévő EGTC
Egyéb határokon átnyúló struktúra

Regionális/helyi önkormányzat
Szövetség
Kutató/szakértő

Részt vesz vagy részt vett már korábban EGTC-ben?

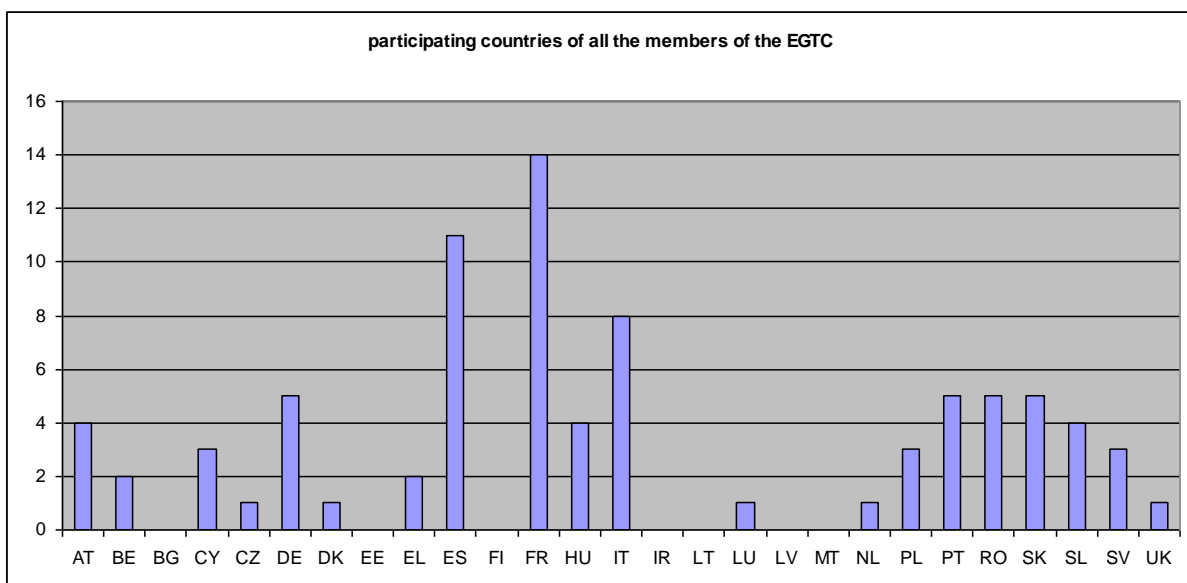

2. ábra: A válaszadók közül a határokon átnyúló interregionális és transznacionális struktúrák EGTC-ben való részvételének százalékos aránya

Földrajzi hovatartozásukat tekintve a válaszadók – közvetve vagy közvetlenül – 23 tagállamot képviselnek. Bulgáriát, Írországot, Lettországot és Máltát konkrétan nem említik, bár a szövetségeken keresztül ezekből az országokból származó cégek részvétele nem kizárt. A részvétel azokban a tagállamokban nagyobb, ahol már vannak EGTC-k.

A válaszokat visszaküldő, már létrehozott vagy kialakítás alatt levő EGTC-k összesen 20 tagállamot képviselnek. Bulgária², Észtország, Finnország, Írország, Lettország, Litvánia és Málta nem jelezte, hogy részt venne valamelyik EGTC-ben. A működő vagy kialakítás alatt levő EGTC-kben részt vevő válaszadók számát tekintve Franciaország (14), Olaszország (11) és Spanyolország (8) jár az élen.

Az EGTC-ben részt vevő országok

3. ábra: Az EGTC-partnerek nemzeti hovatartozása

² A Régiók Bizottságának két olyan EGTC-projektről van tudomása, amely bolgár részvétellel folyik. Ezekről a projektektől nem érkezett vissza kitöltött konzultációs kérdőív.

Ami a harmadik országokat illeti, egy kialakítás alatt levő lévő EGTC-nek horvát, egy másiknak pedig ukrán partnerei vannak; egy eurorégió norvég, egy eurokörzet pedig svájci partnerekkel működik együtt; Svájc kormánya közvetlenül részt vett a konzultációban; egy svájci kanton és egy horvát régió szintén válaszolt a kérdőívre; az egyik szakértő pedig svájci illetőségű.

Mindent figyelembe véve a tényleges részvételi arány nagyobb volt, mint amit a fenti számok mutatnak, hiszen voltak olyan struktúrák is, amelyek kitöltött kérdőívükben összesítették a saját partnereik és az érintett felek által adott válaszokat (az INTERACT például mintegy 30 résztvevő szervezetét).

2. A konzultáció felépítése

A konzultáció során az alábbi szempontokra vonatkozó mennyiségi és minőségi kérdéseket tettük fel:

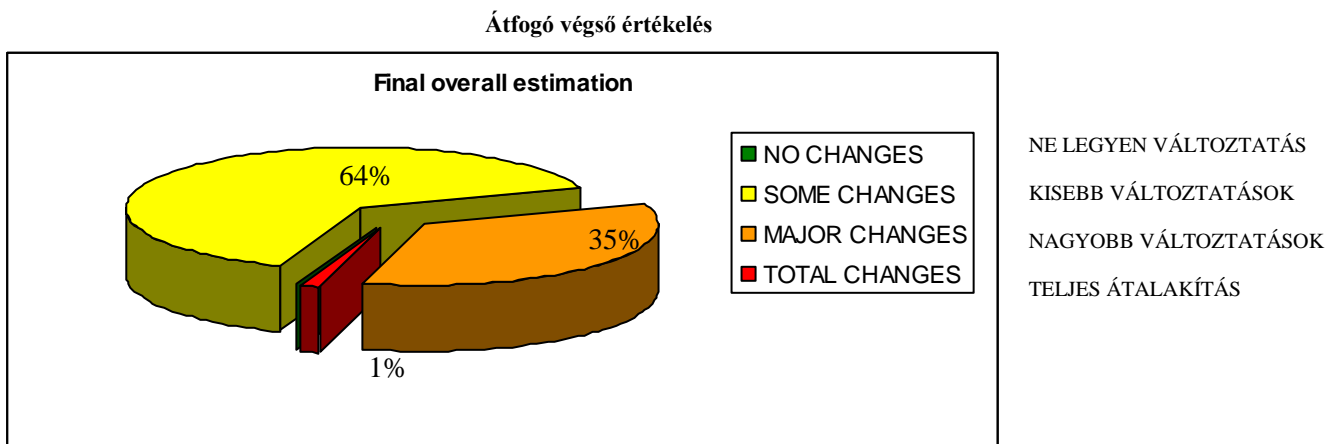
- Az EGTC-vel kapcsolatos jogi szempontok, ideértve az 1082/2006/EK rendeletet és annak tagállamok általi végrehajtását is. Az EGTC megerősítésére tett jogi és politikai javaslatok.
- Az EGTC és az európai területi együttműködés.
- Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok, végrehajtott feladatok, nehézségek és további fejlesztések.
- Az EGTC szerepe az európai integrációban.

Egyes résztvevők állásfoglalást is benyújtottak. Ezek tartalmát a számszerű statisztikákba nem, de a konzultáció minőségi szempontjaiba beépítettük.

3. Jogi szempontok

➤ Átfogó értékelés

Egyetlen válaszadó sem vélekedett úgy, hogy semmiféle változtatásra nincs szükség. A kérdőívet kitöltők 64%-a szerint az 1082/2006/EK rendelet „kisebb változtatásokra” szorul, míg a többiek „nagyobb változtatásokat” (35%) vagy „teljes átalakítást” (1%) tartanak szükségesnek – főként azért, mert egy vagy két jelentősebb ponttal kapcsolatban aggályaik vannak. A különböző találkozók, az állásfoglalásokban és a kérdőívre adott válaszokban az a vélemény körvonalazódott, hogy az EGTC működésének megkönnyítése és javítása érdekében változtatásokra van szükség, de nem lenne jó, ha ezek az alapvető elemeket érintenék, valamint hogy a különböző csoportosulások és a tagállamok által ezidáig elvégzett munkát már nem lehet a jogi szabályozást érintő lényegi változások miatt leállítani.

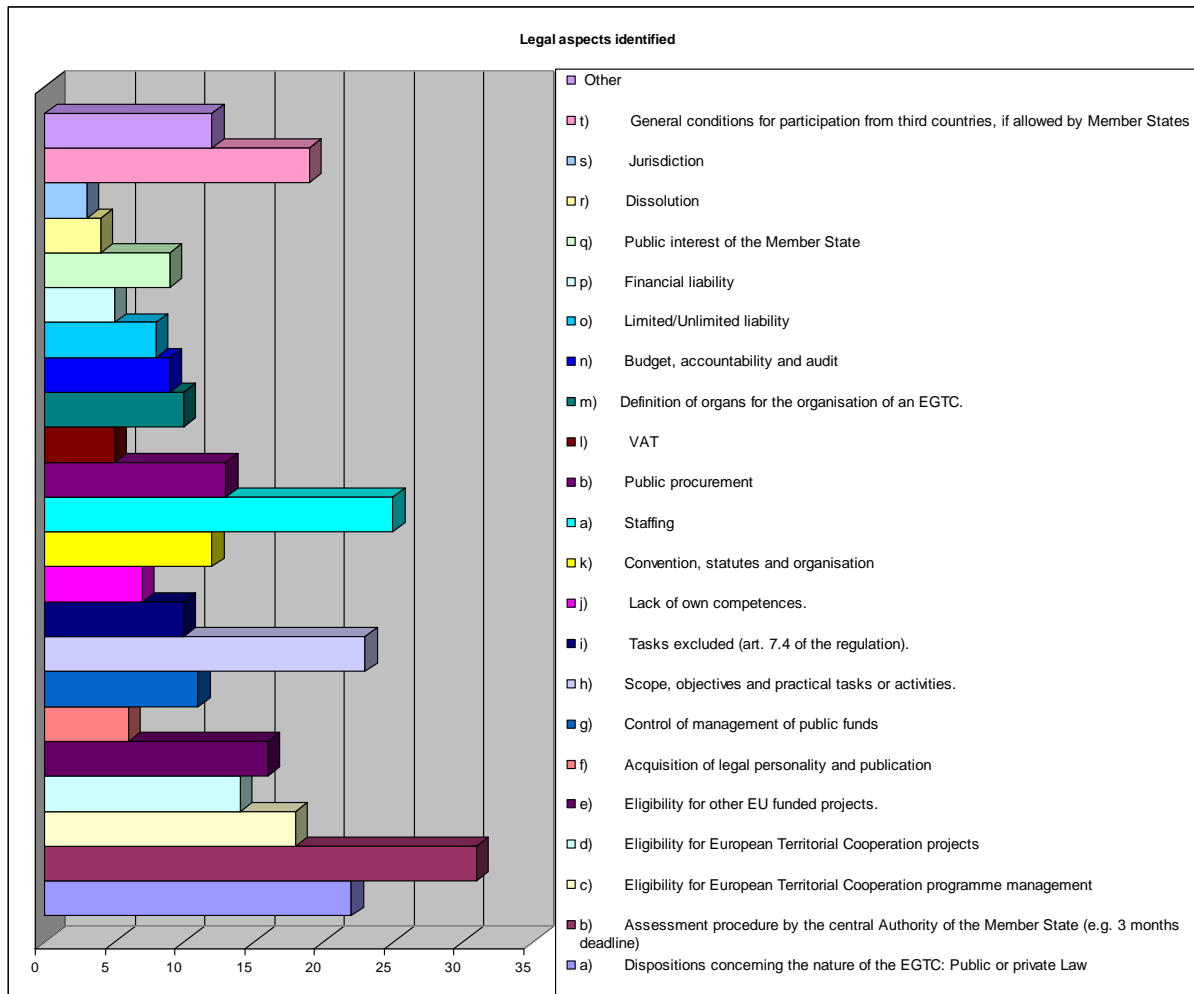

4. ábra: A válaszadók megítélése szerint milyen változások szükségesek az EGTC jogi keretében?

➤ A fő jogi elemek meghatározása

A problematikusként meghatározott fő jogi elemek a következők: a tagállamokban érvényben lévő nemzeti szabályozások közötti különbségek, ezt követik az alkalmazandó joggal kapcsolatos kérdések (főként annak az országnak a személyzetre, a közbeszerzésekre és a héára vonatkozó szabályai, amelyben az EGTC-t létrehozzák), a létrehozásra vonatkozó eljárás, az egyezmény és az alapszabályzatok, valamint a harmadik országbeli cégek részvétele (lásd a melléklet 1. számú ábráját).

Meghatározott jogi elemek

5. ábra: Az 1082/2006/EK rendelet leginkább problematikusként meghatározott jogi elemei

Egyéb
t) A harmadik országok részvételének általános elvei – amennyiben a tagállamok engedélyezik e részvételt
s) Joghatóság
r) Feloszlás
q) A tagállam közérdeke
p) Pénzügyi felelősség
o) Korlátozott/korlátlan felelősség
n) Költségvetés, elszámoltathatóság és audit
m) Az EGTC megfelelő szervezeteinek meghatározása
l) HÉA
b) Közbeszerzés

a)	Személyzet
k)	Egyezmény, alapszabályzatok és szervezeti felépítés
j)	Saját kompetenciák hiánya.
i)	Kizárt feladatok (a rendelet 7. cikkének (4) bekezdése alapján)
h)	Hatály, célkitűzések, valamint gyakorlati feladatok vagy tevékenységek
g)	A közpénzek kezelésének ellenőrzése
f)	Jogi személyiség megszerzése és közzététel
e)	Jogosultság más, az EU által támogatott projektekben való részvételre
d)	Jogosultság európai területi együttműködési projektekben való részvételre
c)	Jogosultság európai területi együttműködési program irányítására
b)	A tagállamok központi hatóságának értékelési eljárása (pl. 3 hónapos határidő)
a)	Az EGTC jellegével kapcsolatos rendelkezések: közjog vagy magánjog

Az alkalmazandó jogra a rendelet 2. cikkében megállapított szabályok előnyben részesítik annak az országnak a jogát, amelyben az EGTC-t létrehozzák. Ez problémák forrása akkor, ha e szabályokat más országokból származó személyzetre, más országokban lefolytatott közbeszerzésre, illetve – kis mértékben – akkor is, ha az EGTC adókötelezettségeire alkalmazzák.

Mivel a rendelet lehetővé teszi, hogy a tagállamok a nemzeti jogba való átültetés során különböző döntéseket hozzanak, a csoportosulások jogállása eltérő lehet (közjog vagy magánjog, korlátozott vagy korlátlan felelősség), ezért a szabályozás akár két szomszédos országban is radikálisan különbözhet egymástól. A szlovén EGTC-k magánjogi jogalanyok, az olaszok viszont a közjog hatálya alá tartoznak; Csehország nem engedi korlátozott felelősségű EGTC-k létrehozását, míg Lengyelország a korlátlan felelősséget utasítja el; Franciaország a francia jog alapján „syndicats mixtes”-ként kezeli az EGTC-eket (azaz a gyakorlatban a francia partnerekkel létrejövő minden EGTC-t Franciaországban kell létrehozni). Az olasz EGTC-k nem határozatlan időre jönnek létre.

Az EGTC-k, a határokon átnyúló struktúrák, illetve a helyi és regionális önkormányzatok és szövetségek többsége kifejezetten szükségesnek tartja a nemzeti szabályozások harmonizálását – akár a szomszédos államok közötti előzetes koordináció előírásával, akár a rendelet által a tagállamoknak meghagyott választási lehetőségek korlátozásával.

Sok válaszadó nehezen tudta meghatározni, hogy mit kellene az egyezménybe és az alapszabályokba belefoglalni, és szükségtelen ismétlődésekről számolnak be. Egyesek megjegyzik, hogy az eljárást egyszerűsíteni kellene az alapszabály módosítása, új tagok EGTC-be történő bevonása, illetve egy

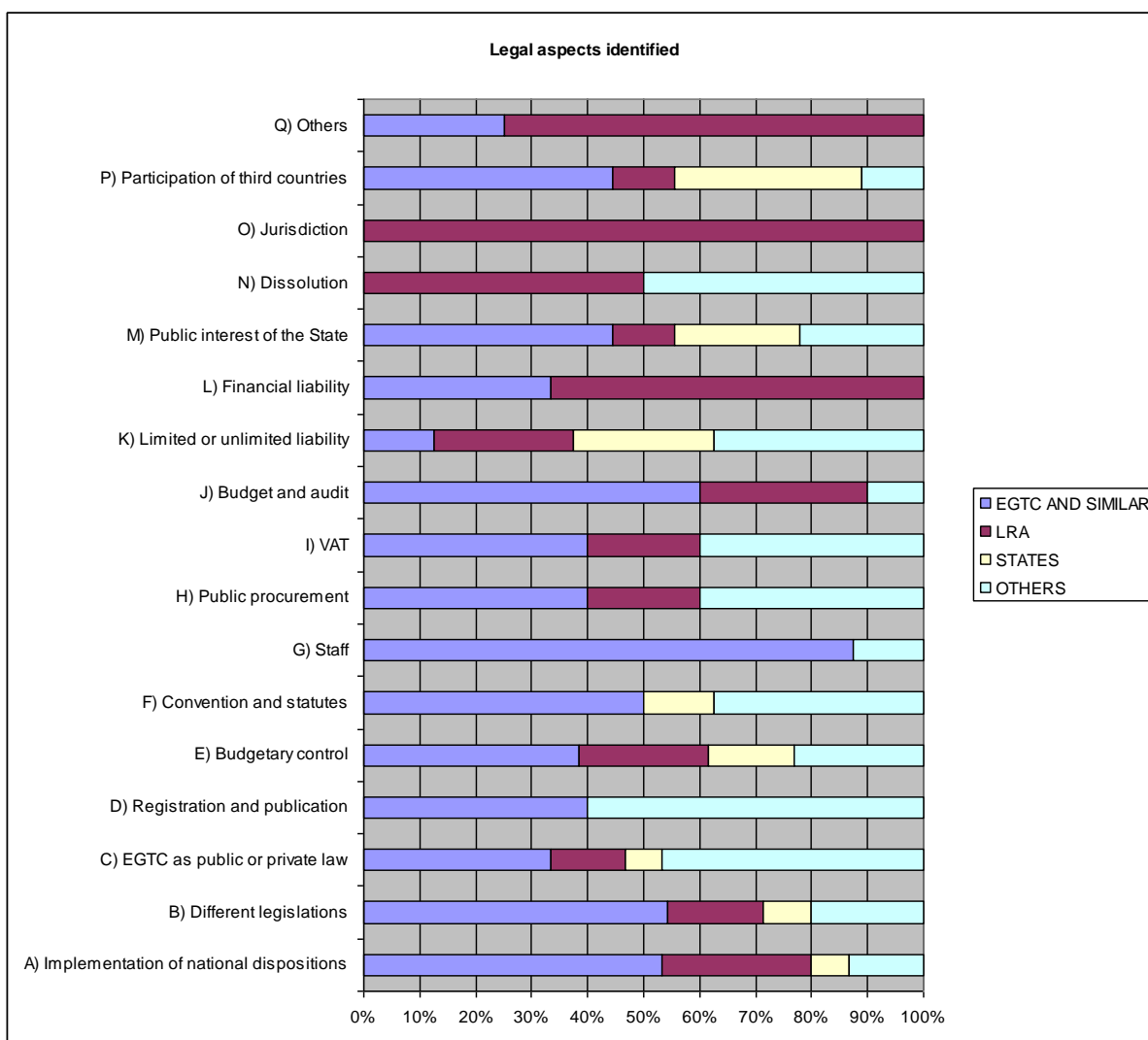
.../...

EGTC korábbi együttműködési struktúra alapján történő létrehozása tekintetében. Végezetül sokan javasolták azt, hogy a rendelet szövege egészüljön ki az EGTC feloszlására és tevékenységének megszüntetésére vonatkozó rendelkezésekkel.

Az EGTC-t az érintett államoknak egy külön erre vonatkozó eljárás keretében kell jóváhagyniuk. A válaszadók megjegyzik, hogy a három hónapos határidőt ritkán tartják be, valamint hogy a tagállam „nemzeti érdeke” nincs világosan meghatározva, ami bizonyos esetekben az EGTC létrehozásának önkényes megtiltásához vezethet.

Az EGTC tagállamok általi megvalósítását illetően a válaszadók ismételten kiemelik, hogy hiányzik a nemzeti jogszabályok kellő harmonizációja, valamint hogy a nemzeti közigazgatásokban a belső jóváhagyási eljárás esetenként nagyon körülményes: előfordul, hogy több minisztérium bevonásával és államközi konzultációkkal folyik, így a három hónapos határidőt csak igen ritkán tartják be.

Meghatározott jogi elemek

6. ábra: A rendelet problematikusként meghatározott jogi elemei a válaszadók típusa szerinti lebontásban.

Q)	Egyéb
P)	Harmadik országok részvétele
O)	Joghatóság
N)	Feloszlás
M)	A tagállam közérdeke
L)	Pénzügyi felelősség
K)	Korlátozott vagy korlátlan felelősség
J)	Költségvetés és audit
I)	HÉA
H)	Közbeszerzés
G)	Személyzet
F)	Egyezmény és alapszabály
E)	A költségvetés ellenőrzése
D)	Bejegyzés és közzététel
C)	Az EGTC mint közjogi vagy magánjogi csoportosulás
B)	Eltérő jogi szabályozás
A)	Nemzeti rendelkezések végrehajtása
EGTC-K ÉS MÁΣ CSOP.	
HELYI/REGIONÁLIS ÖNK.	
ÁLLAMOK	
EGYÉB	

A jóváhagyási eljárással kapcsolatban megoldásként főként a rendelet olyan módosítását javasolják, amely biztosítaná az államok közötti kommunikációt, s így a tagállamok jóváhagyó testületei – az EGTC partnereinek meghallgatásával – megegyezhetnének a jóváhagyás közös feltételeiben. A javasolt változtatások között szerepel a hallgatólagos jóváhagyást is magában foglaló három hónapos határidő kötelezővé tétele, valamint annak lehetősége, hogy a rendelet uniós szinten megtámadhatóvá váljon. A „nemzeti érdek” fogalmának meghatározásához a meglévő ítélkezési gyakorlatot lehetne alapul venni. Javaslatok érkeztek arra is, hogy a rendeletbe építsék be a jóváhagyást elutasító határozat Európai Bizottság vagy az Európai Unió Bírósága előtti megtámadásának lehetőségét.

A válaszokban olyan javaslatok is szerepeltek, hogy az Európai Bizottság és a Régiók Bizottsága határozza meg az új EGTC-k létrehozásáról szóló értesítés módját. Az EU Hivatalos Lapjában való közzététellel kapcsolatosan egyes válaszadók egyértelműbb tájékoztatást kértek, helytelenítik, hogy a közzététel jelenleg az „S” sorozatban jelenik meg, valamint javasolták, hogy a teljes dokumentumokat tegyék közzé, amelyek lefordítva mintául szolgálhatnak a többi csoportosulás számára.

A gyakorlati tényezők közül a válaszadók a rendelet végrehajtásában tapasztalható késedelmekre panaszkodnak. Arra is felhívják a figyelmet, hogy a közigazgatásban (a nemzeti hatóságoknál, de az Európai Bizottságban is) hiányoznak az EGTC-vel kapcsolatos ismeretek és tudatosság, gondok merülnek fel a projektek jogosultságával kapcsolatban (lásd 4. pont), valamint esetenként hiányzik a politikai akarat arra, hogy az EGTC-t a szubszidiaritás eszközeként kezeljék.

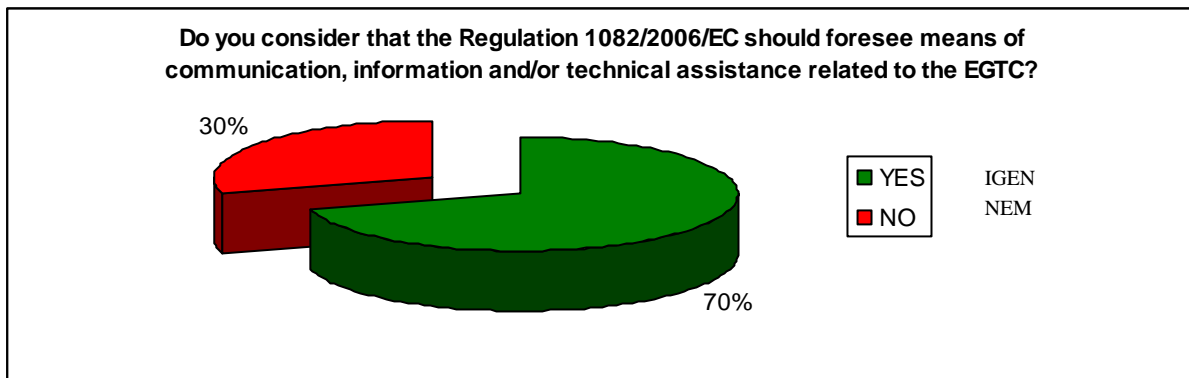
.../...

A tagállamok eltérő alkotmányos berendezkedése is problémákhoz vezethet: előfordul, hogy a különböző kormányzati szintek hatásköre más és más. E problémára a többszintű kormányzás elve és az EGTC rugalmassága jelenthet megoldást, de egyes válaszadók könnyebb hozzáigazítási eljárásokat kérnek azokra az esetekre, amikor valamely tagállam közigazgatási hatásköreiben változás állna be, de az EGTC már létezik.

➤ **Az EGTC számára biztosított kommunikációs, tanácsadási és támogató struktúrák**

A tagállamok mellett a válaszadók többsége (70%) is úgy nyilatkozott, hogy szükség van európai szintű kommunikációs és technikai segítségnyújtásra. Kiemelik a Régiók Bizottsága szakértői csoportjának szerepét, valamint azt, hogy fontos lenne lendületet adni az EGTC-k hálózatának.

Ön szerint a 1080/2006/EK rendeletnek tartalmaznia kell EGTC-khez kapcsolódó kommunikációs, információs, és/vagy a technikai segítségnyújtásra vonatkozó eszközöket?

7. ábra: Jogi elemek. Kommunikációs, információs és/vagy műszaki segítségnyújtással kapcsolatos intézkedések szükségessége.

A kommunikációs és műszaki segítségnyújtás olyan platform vagy testület formájában képzelhető el, amely elősegíti a jogi eszközök alaposabb megismerését és támogatja a hálózatépítést. Egyes érintett felek javaslatot tettek a területi együttműködési programok irányító testületein keresztül megvalósuló, nemzeti szintű segítségnyújtásra is. E tanácsadó testület egyik előnye, hogy egységesítené a különféle eljárások kritériumait. A tanácsadó testülettel kapcsolatban kiemelt szempontok közül sokat már most is ellát a Régiók Bizottsága, az INTERACT és a különböző ágazati szövetségek.

A válaszadók kérték a Régiók Bizottságtól, hogy fejlessze tovább az EGTC-k nyilvántartását, továbbra is kövesse nyomon az eljárásokat, és bocsássa rendelkezésre az olyan dokumentumokat, mint az egyezmény- és alapszabály-tervezetek.

Részben az EGTC létrehozásának összetettsége miatt az információszolgáltatás is fontos elem lehet. A válaszadók javasolták, hogy az EGTC-k jóváhagyását végző nemzeti hatóságok tartsanak megbeszélést. A szakértők a gyakorlatok és információk megosztására egy Brüsszelben, az EGTC-k irányítását végzők számára megrendezendő tanácskozássra is javaslatot tettek.

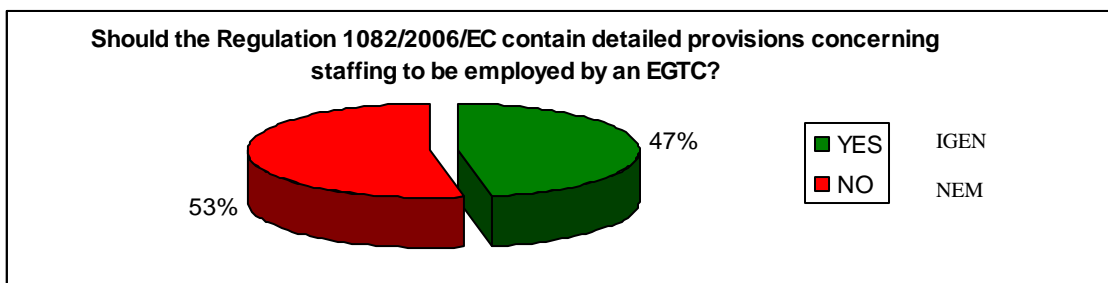
Az egyik válaszadó javasolta, hogy az interneten hozzanak létre egy olyan online támogató hálózatot, ahol a felhasználók megoszthatnák egymással a gyakorlatokat (pl. az URBACT weboldal), készülhetne hírlevél, és helpdesk segítségét is igénybe lehetne venni. A hálózat emellett a személyzet számára szóló szemináriumok és képzések szervezését is segíthetné.

A kérdőívet kitöltő tagállamok közül ötből négy nem ért egyet azzal, hogy szükség lenne további struktúrákra, illetve hogy a rendelet szövegében erre utalást kellene tenni. Néhány kritikus válaszadó (30%) úgy nyilatkozott, hogy szükségtelen további információs és műszaki segítségnyújtási struktúrák létrehozása – főként azért, mert már most is sok intézmény (MOT, a Benelux Főtitkárság, az EIPA stb.) kínál kommunikációs, információs és/vagy műszaki segítségnyújtást a határokon átnyúló együttműködés számára, és mert továbbra is az együttműködés céljaira és a feladatokra kellene helyezni a hangsúlyt.

➤ Személyzet

A válaszadók számára a személyzeti kérdés az egyik legfontosabb aggály. Azok között a jogi elemek között, amelyek tekintetében kétségek vagy nehézségek merülnek fel, a rendelettel kapcsolatban ez a második, míg a tagállamok általi végrehajtással kapcsolatban a harmadik. A vélemények azonban megoszlanak, és csak a válaszadók 53%-a gondolja úgy, hogy a rendeletnek a személyzetre vonatkozóan részletes rendelkezéseket kellene tartalmaznia. Három tagállam nem ért egyet ezzel az elképzeléssel, a másik négy tagállam pedig nem válaszolt. A szövetségek támogatják az elképzelést.

A 1082/2006/EK rendeletnek kell-e részletes rendelkezéseket tartalmaznia az EGTC-nél alkalmazandó személyzettel kapcsolatban?

8. ábra: Jogi elemek. Az EGTC-k személyzetére vonatkozó rendelkezések.

Főként azzal kapcsolatosan fogalmazódtak meg kérdések, illetve érkeztek az uniós rendelet módosítására irányuló kérések, hogy – elkerülendő, hogy a teljes személyzetet az állami hatóságok rendeljék ki – az EGTC-nek legyen saját személyzete, és hogy mely jogszabályok vonatkoznak rájuk.

Erről és a munkaerő-felvétel feltételeiről komoly viták folynak. A válaszadók különösen annak kockázatára hívják fel a figyelmet, hogy a különböző országokból származó alkalmazottak esetében saját nemzeti jogukhoz képest eltérések vannak a nyugdíjjelölések, a fizetések, a szociális védelem és az adórendszer tekintetében. Szintén problémákat vet fel az a lehetőség, hogy az EGTC partnereitől küldenek ki személyzetet, és problematikusak az ilyen személyzet jogai is. A munkaerő-felvételi feltételek veszélyeztetésének elkerülésére egyes válaszadók azt javasolják, hogy a rendelet tartalmazza azt a választási lehetőséget is, hogy ne az EGTC székhelye, hanem a személyzet

.../...

feladatvégzési helye szerinti ország jogát (nemzeti jog), illetve – amennyiben a személyzet elköltözik valamelyik, az EGTC-ben részt vevő, de a székhelytől eltérő országból – a személyzet származási országa szerinti jogot lehessen alkalmazni. Ezáltal elkerülhető lesz, hogy a jelenlegi szabályozás bizonyos országokat előnyhöz juttasson. Egy másik válaszadó javaslata szerint a személyzet tagjai megválaszthatnák, melyik ország jogát kívánják szociális biztonsági kötelezettségeikre alkalmazni.

Egyes válaszadók ellenzik, hogy túl konkrét szabályokat építsenek be a rendelet szövegébe. Javaslataink szerint a feltételek és a személyzetre vonatkozó szabályok megalkotását az EGTC alapszabályának kellene tartalmaznia.

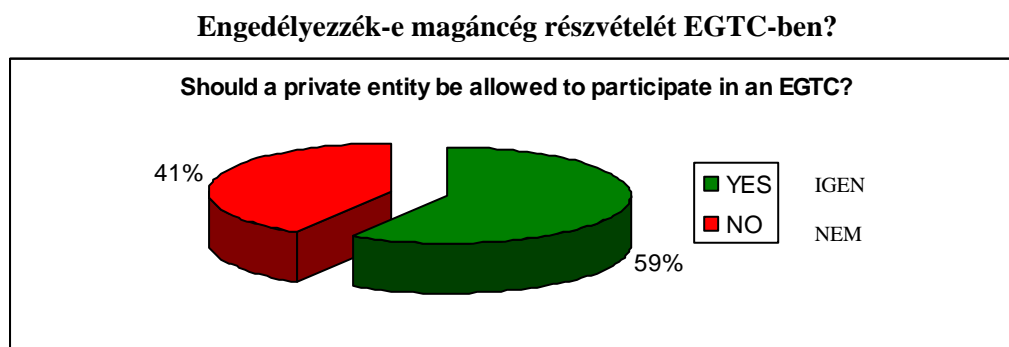
A válaszadók emellett hangsúlyozzák a személyzet megfelelő szakmai képzésének és nyelvi felkészültségének szükségességét; szerintük a rendeletnek – a nemzeti képzési rendszerekben fennálló különbségek figyelembevételével – tartalmaznia kellene erre vonatkozó szabályokat.

Az egyik szakértő szerint az EGTC személyzetének kérdését a területi együttműködési projektek pénzügyi irányításáról szóló iránymutatásokba kellene belefoglalni.

Néhány válaszadó az uniós alkalmazottak személyzeti szabályzatához hasonló, kifejezetten a személyzetre vonatkozó alapszabály, vagy az európai kutatási infrastruktúra-konzorciumhoz³ hasonló nemzetközi alapszabály létrehozását javasolja.

➤ **Magáncégek részvétele**

E kérdésben a vélemények megoszlanak: a válaszadók többsége (a válaszadók 59%-a, de csak 1 tagállam) támogatja részvételüket, míg egy jelentős kisebbség (41%, beleértve 4 tagállamot) úgy ítéli meg, hogy az EGTC-kben kizárólag állami hatóságok vehessenek részt, magáncégek ne.

9. ábra: Jogi elemek. Magáncégek részvétele az EGTC-kben.

Az igennel válaszolók javasolják magáncégek bevonását, de csak az alábbi meghatározott feltételekkel:

- ha közjogi szervezetek;

³ A 723/2009/EK tanácsi rendelettel létrehozott ERIC (http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=eric).
.../...

- ha nem profitorientáltak;
- ha a köz- és a magánszféra közötti partnerségek, vagy általános célkitűzésként a közszolgáltatások, a kutatás, a környezetvédelem, a foglalkoztatás, az ikt, a közlekedés, a egészségügy, a szociális szolgáltatások vagy az oktatás irányításában érdekeltek;
- olyan területeken feladatokat ellátó EGTC-kbe, ahol a magáncég tevékenységet fejt ki, és/vagy olyan magáncégek bevonását, amelyek az EGTC által lefedett területen tevékenyek;
- ha jelentősen befolyásolhatják a határokon átnyúló együttműködés fejlődését;
- a velük társuló EGTC nem válik jogosulttá területi együttműködési program irányítására;
- csak olyan EGTC-k esetében, amelyek tevékenységének célja a magáncég részvételével jobban megvalósítható, a pénzügyi szabályok meghatározása mellett;
- az ilyen EGTC-nek eltérő, a magánszereplőkre vonatkozó különleges feltételeket tartalmazó jogi szabályozással kell rendelkeznie.

Egyes válaszadók hangsúlyozzák, hogy vannak esetek, amikor szükség van a magánjogi szervezetekkel való partnerség kialakítására. A közbeszerzési szabályok szerint közszolgáltatási kötelezettségeket ellátó, illetve a közérdek, a szociális biztonság, az egészségügy és az egészségügyi szolgáltatásnyújtás területén működő magáncégek értékes szaktudással szolgálhatnak, és hozzájárulhatnak a csoportosulások fenntartható pénzügyi helyzetéhez. Ráadásul az egészségügy területén e partnerek nélkül nagyon nehéz lenne a határokon átnyúló együttműködés kibontakoztatása. Emellett a fő regionális szereplőket (a közszférát, a magánszektor és az önkénteseket) a fenntartható fejlődés ösztönzése és maximalizálása miatt is célszerű lenne bevonni.

Az ellenérvek szerint a magánszereplők és magáncégek azért ne vegyenek részt EGTC-ben, mert már vannak az állami és magáncégek közötti együttműködést szolgáló uniós eszközök (pl. az Európai Gazdasági Egyesülés [EGE]). A magáncégeknek tehát nincs szükségük uniós rendeletre; ráadásul az EGTC-rendelet kifejezetten kimondja, hogy nem helyettesíti a már létező uniós eszközöket.

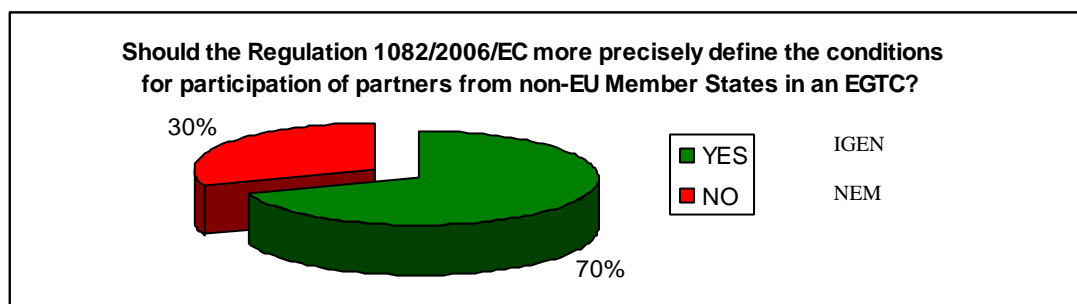
Az egyik szakértő javaslata szerint „helyénvaló lenne, ha a versenyképességi pólusok, a gazdasági fejlesztési ügynökségek és néhány, a területen létrehozott érdekképviseleti szövetség *de jure* az EGTC tagjai lennének, de szavazati joggal nem rendelkezének”.

Az egyik helyi vagy regionális önkormányzattól érkezett kritika szerint jogállástól függetlenül minden jogalany számára lehetővé kellene tenni az EGTC-ben való részvételt; a hangsúlyt inkább a működés helyére, a cég méretére (kkv) és költségvetésére helyezve.

➤ **Harmadik országbeli cégek részvétele**

A harmadik országok részvételével kapcsolatos álláspontok eltérőek. Míg a válaszadók 70%-a határozottan támogatja a jelenlegi szabály felülvizsgálatát és kevésbé szigorú rendelkezésekkel való helyettesítést, a tagállamok szerint harmadik országbeli cégeket ki kellene zárni a részvételből. Ezzel szemben Svájc és Horvátország válasza azt mutatják, hogy ezekben az országokban érdeklődés övezi az EGTC-ben való részvételt. A szövetségek támogatják a részvételt.

Az 1082/2006/EK rendeletnek meg kell-e részletesebben határoznia a nem EU-s tagállamokból érkező partnerek EGTC-ben való részvételének feltételeit?

10. ábra: Jogi elemek. Nem EU-s tagállambeli cégek részvétele EGTC-ben.

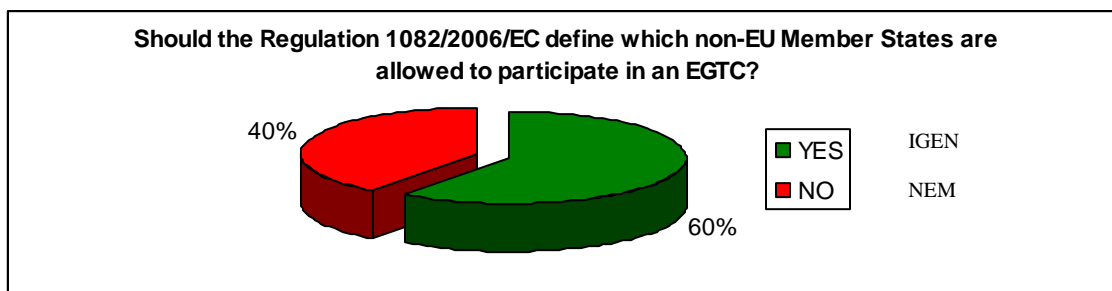
A rendelet felülvizsgálatát támogatók különböző szabályok bevezetését javasolják. Az első ilyen intézkedés szerint egy tagállam és egy nem EU-tagállam cégei között engedélyeznék ún. „bilaterális” EGTC-k létrehozását – különösen, ha területi folytonosságról van szó. További javaslatok születtek a következőkre: záradék bevezetése, amely minden, uniós programokban részvételre jogosult országnak lehetővé tenné a részvételt; a területi folytonosság fogalmának meghatározása a földközi-tengeri és szomszédságpolitika belefoglalásával; valamint az EGTC bevonása szomszédságpolitika keretében létrejövő és az EU által kötött együttműködési és társulási megállapodásokba. Végezetül javasolják, hogy az Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszközt és az előcsatlakozási támogatási eszközt koordinálni kellene az Európai Regionális Fejlesztési Alappal és a strukturális alapokról szóló egyéb rendeletekkel.

Az egyik tagállam szerint a fő akadály, hogy a közösségi jog nem alkalmazható harmadik országokra. További szempontot vetett fel egy helyi vagy regionális önkormányzat, amely azt kéri, hogy korlátozzák a demokratikus deficitet felmutató harmadik országok részvételét.

Egy másik válaszadó azt javasolta, készüljön lista azokról a harmadik országokról, amelyek részt vehetnek EGTC-ben (a madridi keretegyezményt aláíró országok esetében például fontolóra kellene venni az értékelési kritériumok egyszerűsítését), vagy korlátozzák a részvételt az uniós tagjelölt vagy potenciálisan tagjelölt, és esetleg a társulási megállapodást kötött országokra. A földközi-tengeri EGTC-k különösen törekszenek arra, hogy az euro-mediterrán politika aktív szereplői legyenek. Az EU külső határain belüli EGTC-eket is érdekelné a szomszédságpolitikában való jövőbeli részvétel.

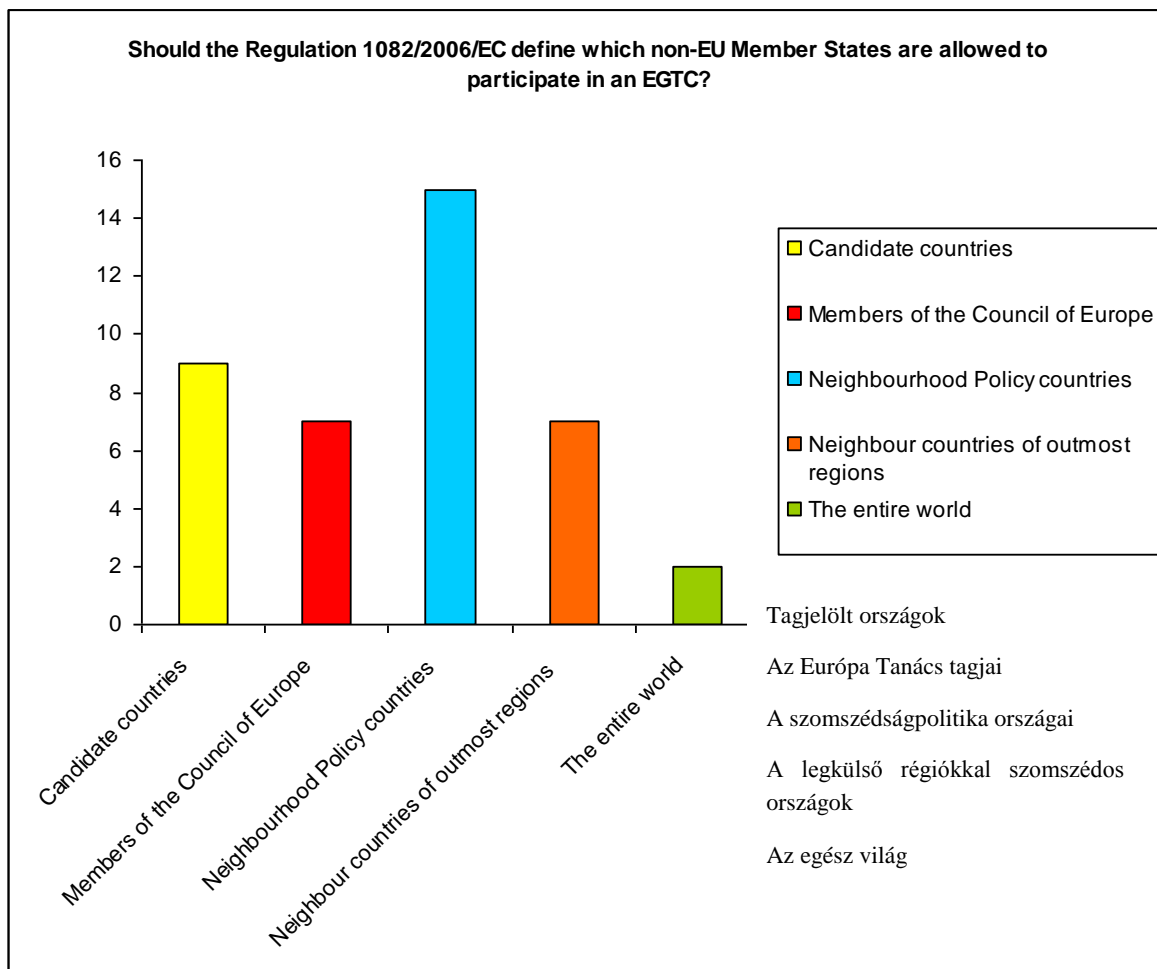
A helyi és regionális önkormányzatok felhívják a figyelmet arra, hogy a rendeletnek pontosítania kell: a részvétel az Európa Tanács minden tagállama számára engedélyezett, hiszen komoly tapasztalatokkal rendelkeznek a határokon átnyúló együttműködés terén.

Az 1082/2006/EK rendeletnek meg kell-e határoznia, hogy mely nem EU-s tagállamok vehetnek részt EGTC-ben?

11. ábra: Jogi elemek. Az EGTC-ben való részvételből kizárt nem EU-s tagállamok meghatározása.

Az 1082/2006/EK rendeletnek meg kell-e határoznia, hogy mely nem EU-s tagállamok vehetnek részt EGTC-ben?

12. ábra: Jogi elemek. Nem EU-s tagállamok részvétele. Ha az 1082/2006/EK rendelet meghatározná, hogy mely nem EU-s tagállamok vehetnek részt EGTC-ben, kérjük, adja meg, melyek legyenek ezek. Több válasz is lehetséges.

4. Az EGTC és az európai területi együttműködés

A rendelet 7. cikke kimondja, hogy az EGTC lehet az európai területi együttműködési programok irányító hatósága, végrehajthat európai területi együttműködési és más uniós programokból finanszírozott projekteket, illetve megvalósíthat egyéb területi együttműködési tevékenységeket.

A programok végrehajtásával kapcsolatban a legtöbb válaszadó igen pozitívan értékelt az EGTC irányító hatóságként és közös technikai titkárságként betöltött szerepét, mert a szubszidiaritás elvének megvalósulását látják benne. Ugyanez az elv erősíti meg az EGTC-t a programok végrehajtójának szerepkörében, és az EGTC a különböző fellépések végrehajtása során is stratégiai megközelítést tesz lehetővé. A válaszadók a fő hátrányok között említik, hogy a nagyméretű EGTC-k merevebbek lehetnek a döntéshozatal során, kétségek merültek fel a közös technikai titkárság és az EGTC mint irányító hatóság közötti kapcsolatokat illetően, valamint jelezték, hogy az összeférhetetlenséget megelőző mechanizmusokra olyan esetekben lenne szükség, amikor az EGTC egyszerre látja el az irányító hatóság és projektpartner szerepét.

Néhány, különösen a nagyobb tagállamokban működő EGTC rámutatott, hogy egyes nemzeti hatóságok nem szívesen engedik át másnak a programirányítást. Spanyolország és Portugália közös határvidékén több EGTC is alakult hasonló célokkal, és szükség lenne olyan intézkedésekre, amelyek legalább egy programirányítási megállapodás létrehozására ösztönöznék őket.

Az európai területi együttműködési projektek végrehajtását illetően egyes válaszadók arra figyelmeztetnek, hogy az EGTC akkor tud az adminisztráció és az erőforrások szempontjából költséghatékonyan gazdálkodni, ha több, illetve nagy projektek irányítását kapja feladatul. Ezzel kapcsolatban a válaszadók a következő előnyöket említik: a közös szakpolitika keretében integrált fellépések stratégiai megközelítést tesznek lehetővé; működik a kommunikáció, az információ- és a bevált gyakorlatok cseréje; állandó, folytatódólagos struktúra jön létre, jogilag kötelező határozatok születnek és a partnerek hosszú távra kötelezik el magukat; biztosítható a részvétel a döntéshozatalban és tulajdonosi szemlélet alakul ki; a struktúra jól látható és átlátható; a közpénzek felhasználása hatékony; könnyebb a közbeszerzés, a költségvetés és az alkalmazottak felvétele; valamint megvalósul a szubszidiaritás elve.

Hasonló válaszok érkeztek az egyéb uniós finanszírozású projektek végrehajtásának tárgyában is.

A fő problémát az EGTC jogosultsága jelenti. Először: az EGTC-k nehézségekbe ütköznek, amikor különböző európai területi együttműködési programokhoz nyújtanak be javaslatokat, mert partnereik közül néhány nem rendelkezik jogosultsággal (a Baleár-szigetek például a szigetekre vonatkozó, a parttól számított 150 km-es határérték miatt nem jogosultak a határokon átnyúló együttműködésben való részvételre⁴). Másodsor: sok válaszadó arra hívja fel a figyelmet, hogy az EGTC-nek – ha partnerei megfelelnek a kiírásban foglalt követelményeknek – valamennyi uniós programra

⁴ A Lisszaboni Szerződés új XVIII. címe rögzíti a határon átnyúló régiók fogalmát. Egyesek álláspontja szerint ez nem földrajzi fogalom, hanem az eurorégiókhoz hasonló célkitűzés, ezért a távolságra vonatkozó határértéket a szigetek esetében rugalmasan kellene értelmezni.

jogosultnak kellene lennie, és a csoportosulást teljes értékű partnerségként kellene elismerni. Az Európai Bizottság valamennyi részlegével tudatosítani kell az EGTC-k létezését, hogy azok immár explicit módon szerepelhessenek a pályázati felhívásokban.

Az európai területi együttműködés nem jelent megoldást a tagállamok jogszabályi eltéréseire. Egyes válaszadók a háromoldalú megállapodásokkal kapcsolatban problémákról számolnak be, és megemlítik, hogy a határokon átnyúló együttműködéshez a szigetek esetében megállapított 150 km-es felső határérték kizárja azokat a területeket, amelyeknek részvétele ugyanakkor kívánatos lenne az együttműködésben. Egyszerűsíteni kellene az EGTC létrehozására vonatkozó eljárást, különben számos EGTC nem fog tudni rövid távú projekteket végrehajtani.

Az EGTC-t túl későn hozták létre ahhoz, hogy a jelenlegi programozási időszak alatt programokat irányíthasson. A 2014–2020 közötti időszakban további EGTC-k jönnek létre, ezért azokat integrálni kell a rendszerbe. Az EGTC-k feladatkörébe tartozó különböző, határokon átnyúló projektek irányításának megkönnyítése érdekében jobb koordinációra lesz szükség a különböző szabályozások (ERFA, IPA, Európai Szomszédsgai és Partnerségi Támogatási Eszköz) között.

A vélemények eltérnek azzal kapcsolatban, hogy az EGTC előnyben részesül-e a területi együttműködési és egyéb programokban. Ennek hiánya esetleg elbátortalaníthatja az EGTC-k partnereit, míg más válaszadók emlékeztetnek rá, hogy az EGTC-k kizárólag önkéntes alapon jönnek létre. Vannak, akik többletjuttatásokra tartanának igényt a társfinanszírozás terén, és ezt szerintük az uniós költségvetés részévé kellene tenni, míg mások ellenzik az elképzelést. Javaslatok születtek az EGTC-knek nyújtandó kiegészítő támogatásra is, például a létrehozási folyamathoz adott támogatásra, a kísérleti projektekhez rendelt különleges finanszírozásra vagy a személyzetnek szervezett szakmai képzésekre.

A kérdőívet kitöltő regionális önkormányzatok közül néhány szerint nem jár kézzelfogható előnnyel, ha az EGTC európai területi együttműködési programokat és projekteket hajt végre.

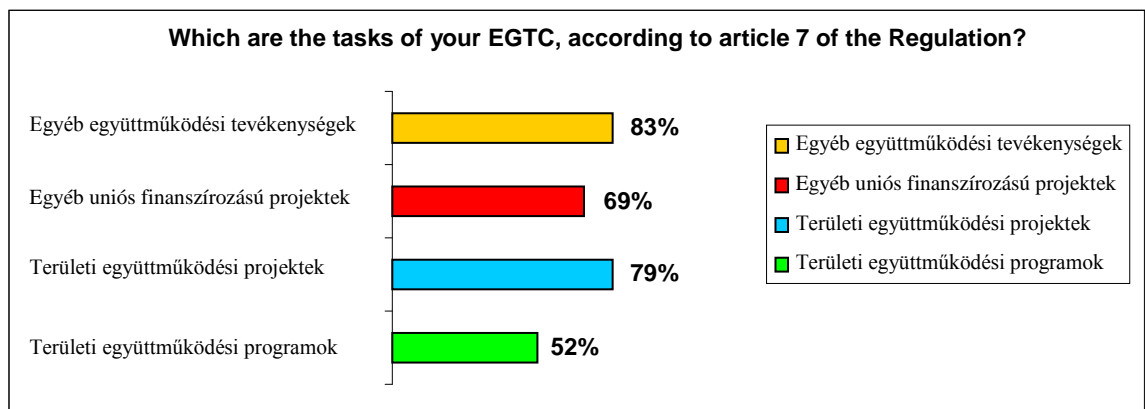
5. Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok, kidolgozott feladatok, nehézségek és jövőbeli fejlesztések

A határokon átnyúló együttműködés keretében létrejött vagy kialakítás alatt levő valamennyi EGTC-nek van már múltja a partnerek közötti együttműködést illetően. A csoportosulás létrehozását főként az motiválja, hogy a határokon átnyúló együttműködéshez jól látható, állandó struktúrát teremtsenek, közös növekedési stratégiát dolgozzanak ki, méretgazdaságosságot valósítsanak meg, közös projekteket irányítsanak, és infrastruktúra- és környezeti erőforrás-gazdálkodást valósítsanak meg.

Minden bejelentett EGTC a határokon átnyúló együttműködésen alapul. Csak három olyan van közöttük, amelynek tagjai nem a területi folytonosságot képviselik: az „Archimed” (szigetek csoportosulása), az „Amphictiony” (32 település a Földközi-tenger partvidékén) és a jelenleg kialakítás alatt levő „Európai Városi Tudáshálózat” nevű EGTC (nemzeti földtervezési hatóságok csoportosulása).

A rendelet 7. cikke négy tevékenységi területet jelöl ki az EGTC-k számára. A legtöbb már létező vagy kialakítás alatt levő EGTC egyik ilyen területet sem zárja ki (52% jelölt meg európai területi együttműködési programokat, 79% helyezett kilátásba európai területi együttműködési projekteket, 69% tervezi egyéb uniós programokból finanszírozott projektek végrehajtását, és 83% jelzett egyéb, uniós finanszírozás nélküli együttműködést). Csupán a „Grande Region” nevű EGTC jött létre kifejezetten az európai területi együttműködési program végrehajtásának céljából, és a mindössze a nemzeti hatóságokat tömörítő EUKN projekt nem tervezi uniós finanszírozású program megpályázását.

A rendelet 7. cikke értelmében melyek az Ön EGTC-jének feladatai?

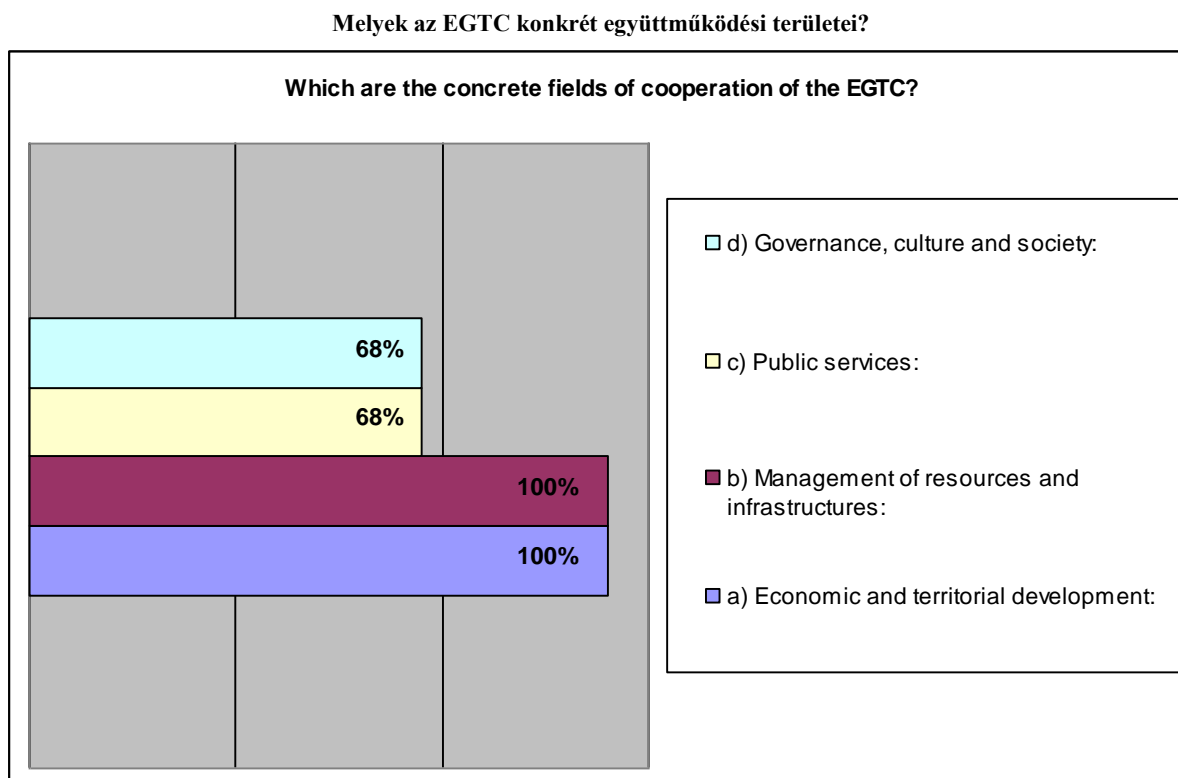

13. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. A feladatok jellege a rendelet 7. cikke értelmében.

Az EGTC-k tevékenységi köre⁵ széles területet ölel fel: 100%-ban határozták meg magukat „gazdaságfejlesztési” tevékenységet végzőként, 100%-ban jelölték meg az „erőforrások és infrastruktúrák kezelése” területet is, 68% nyújt „közszolgáltatásokat”, és szintén 68% hajt végre programokat a „kormányzás, kultúra és társadalom” területén. A különbségek a konkrét

⁵ Néhány érintett hangsúlyozza, hogy az EGTC-knek „hatáskörei” és nem „feladatai” vannak. A „hatáskör” kifejezés tehát kerülendő.

tevékenységekben nyilvánulnak meg: pl. közös kórházirányítás vagy határokon átnyúló természeti terület irányítása. Rendkívül sok tevékenység és kezdeményezés zajlik, és az EGTC-k által nyújtott többletérték működésük kezdetétől nyilvánvaló. Az EGTC-k törekszenek egy olyan záradék beillesztésére, amely tevékenységi körüket a lakosság szélesebb köreire is kiterjeszti. A gyakorlatban az EGTC-k idővel vagy szakpolitikai koordinációs és együttműködési struktúrákká, vagy új irányítási szintekké lépnek elő.

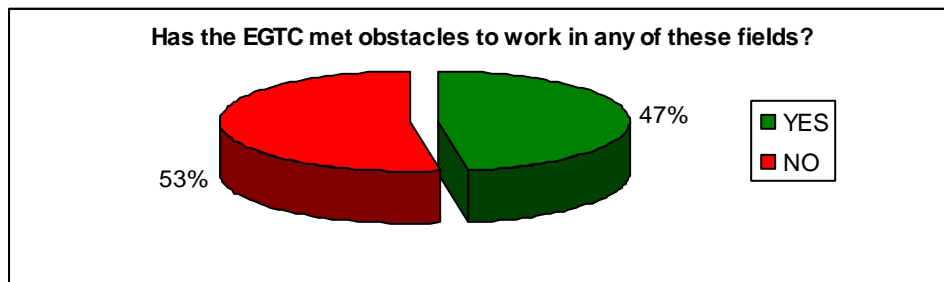
14. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. Az EGTC-k tevékenységi területei.

d)	Kormányzás, kultúra és társadalom:
c)	Közzolgáltatások:
b)	Erőforrások és infrastruktúrák kezelése:
a)	Gazdasági és területi fejlesztés:

Az általános célkitűzésekkel rendelkező, határ menti területeket csoportosító EGTC-k nagy része jelezte, hogy az Európa 2020 stratégiával összhangban 2020-ig végrehajtják a növekedési és fenntartható fejlesztési stratégiákat. Ezért az EGTC-k a határ menti területek harmonikus fejlesztésének fontos eszközévé léphetnek elő.

A már működő és a kialakítás alatt lévő EGTC-k 53%-a nyilatkozott úgy, hogy a fenti feladatok ellátása során nehézségeket tapasztalt. Ez azt jelenti, hogy a legtöbb probléma a létrehozás és a beindítás szakaszában jelentkezik.

Voltak-e az EGTC-nek nehézségei az e területek valamelyikén végzett tevékenységeiben?

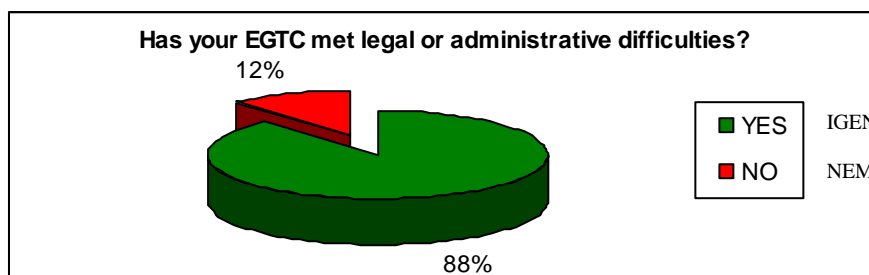

15. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. Gyakorlati nehézségek.

A problematikusként meghatározott főbb kérdések a gyakoriság sorrendjében a következők:

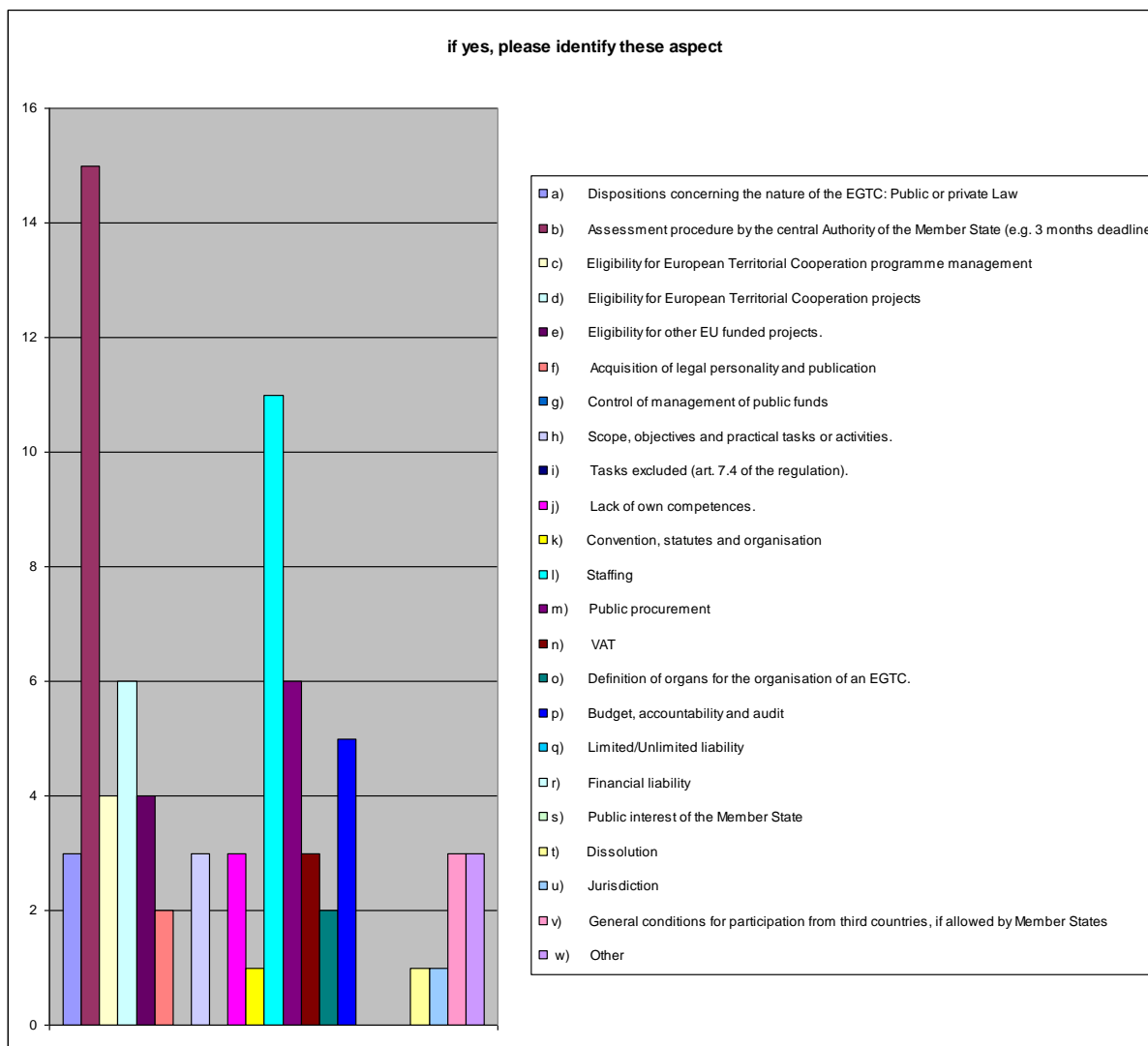
- A tagállamok központi hatóságának értékelési eljárása, pl. három hónapos határidő (lásd 3. pont);
- Személyzet, nemcsak jogi szempontból (lásd 3. pont), hanem a különböző országokban nyújtott bérek közötti különbségek miatt is;
- Jogosultsági problémák európai uniós területi együttműködési projektek vagy más programok irányítása esetén;
- Programirányítási jogosultság – akár a jelenlegi irányító hatóság vonakodása miatt, akár azért, mert egyes titkárságok riválist látnak az EGTC-kben, és nem szívesen dolgoznak együtt velük;
- Közbeszerzés, költségvetés és elszámoltathatóság (lásd 3. pont);
- Más tagállamok hatóságai nem ismerik el a héát és a társadalombiztosítási számokat;
- Az EGTC-vel kapcsolatos ismeretek hiánya a nemzeti közigazgatásban.

Voltak-e az EGTC-nek nehézségei az e területek valamelyikén végzett tevékenységeiben?

16. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. Jogi és adminisztratív nehézségek.

Ha igen, kérjük részletezze ezeket

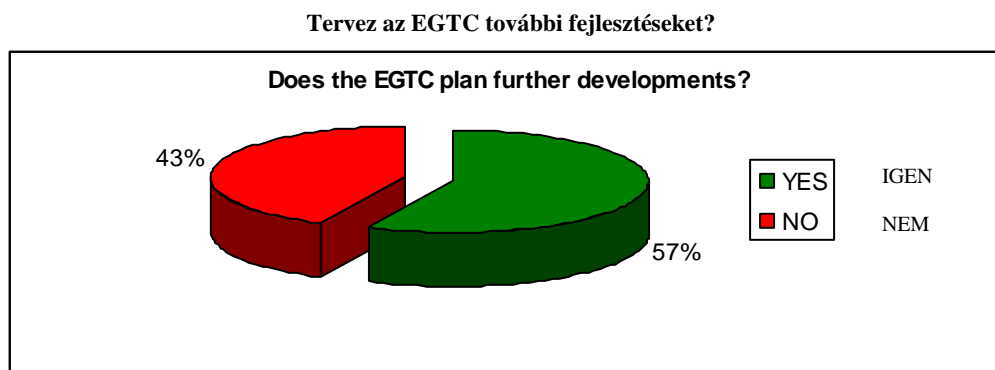

17. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. A felmerült jogi és adminisztratív nehézségek jellege.

a)	Az EGTC jellegével kapcsolatos rendelkezések: közjog vagy magánjog.
b)	A tagállamok központi hatóságának értékelési eljárása (pl. 3 hónapos határidő).
c)	Jogosultság európai területi együttműködési program irányítására.
d)	Jogosultság európai területi együttműködési projektekben való részvételre.
e)	Jogosultság más, az EU által támogatott projektekben való részvételre.
f)	Jogi személyiség megszerzése és közzététel.
g)	A közpénzek kezelésének ellenőrzése.
h)	Hatály, célkitűzések, valamint gyakorlati feladatok vagy tevékenységek.
i)	Kizárt feladatok (a rendelet 7. cikkének (4) bekezdése alapján).
j)	Saját kompetenciák hiánya.
k)	Egyezmény, alapszabályzat és szervezeti felépítés.
l)	Személyzet.
m)	Közbeszerzés.

n)	HÉA.
o)	Az EGTC megfelelő szervezeteinek meghatározása.
p)	Költségvetés, elszámoltathatóság és audit.
q)	Korlátozott/korlátlan felelősség.
r)	Pénzügyi felelősség.
s)	A tagállam közérdeke.
t)	Feloszlás.
u)	Joghatóság.
v)	A harmadik országok részvételének általános elvei, amennyiben a tagállamok engedélyezik azt.
w)	Egyéb.

Az EGTC-k 57%-a tervez jövőbeli fejlesztéseket: főként a tagságot kívánják bővíteni, legtöbbször azért, mert egyes partnereik belső eljárásaik miatt lekésték arról, hogy korábban csatlakozhassanak az EGTC-hez, vagy azért, mert a jogalanyok olyan, nem uniós tagállamhoz – nevezetesen Horvátország – tartoznak, amely hamarosan csatlakozni fog az EU-hoz. Az első ok esetében a válaszadók közül néhányan azt kérik, hogy a tagság változtatásaira egyszerűsített eljárás után kerülhessen sor.

18. ábra: Az EGTC-vel kapcsolatos tapasztalatok. A működő EGTC-k további fejlesztései.

6. Az EGTC szerepe az európai integrációban.

➤ Az EGTC és a területi kohézió célkitűzése.

A területi kohézió Lisszaboni Szerződésbe foglalása megerősítette az EGTC szerepét⁶. A válaszadók többsége szerint az EGTC a területi kohézió legfőbb jogi eszköze, kiváló uniós eszköz. Az EGTC világos és állandó keretet biztosít az együttműködéshez. Amint a területi kohézióról készült zöld könyvhöz beérkezett hozzászólásokból kiderül, az EGTC-k egy olyan integrált megközelítés platformjává szolgálnak, amellyel a problémák a megfelelő földrajzi léptékben vizsgálhatók. A csoportosulás lehetővé teszi valamennyi szereplő közvetlen részvételét, miáltal a programok irányítása hatékonyabbá, következetesebbé és koherensebbé válik (kevesebb erőforrás, közös irányítás, megosztott felelősség). A tagállamok számára megkönnyíti a központi hatóságok és a helyi/regionális önkormányzatok közötti együttműködést, amely így egyetlen intézmény égisze alatt valósul meg. A régiók szempontjából pedig előnye, hogy egyensúlyba hozza az uniós programok végrehajtásában és az uniós pénzek felhasználásában részt vevő különböző adminisztrációk képességeit.

A határregiókban az EGTC hozzájárulhat az uniós vívmányok végrehajtásához, a funkcionálisan összetartozó területek integrációjához, valamint a határok mentén fellépő hatások tompításához. Az EGTC többszereplős együttműködési struktúrákat hoz létre, és hosszú távú elképzelések alapján határokon átnyúló szinergiákat fejleszt ki. A csoportosulás emellett elősegíti a párbeszédet, és csillapíthatja a tagállamok közötti politikai konfliktusokat. Az EGTC nemcsak határokon átnyúló viszonylatban, de nemzeti szinten is előmozdíthatja a területi kohéziót, hiszen egy adott ország legelmaradottabb részei gyakran éppen a határ menti területek.

Általánosságban elmondható, hogy az EGTC a tapasztalatok és a gyakorlat gazdag tárházából merítve ösztönzi az együttműködésre irányuló javaslatokat és tesz javaslatot integrált szakpolitikákra. Támogatja a társadalmi fellépés új formáit – köztük az integrált területi terveket, a hálózatok létrehozását – a gazdasági szereplők, illetve a civil társadalom konkrét csoportjai (fiatalok, nők, migránsok) közötti kommunikációt és a kapcsolatokat fejlesztését.

A válaszadók az érintett ágazatok közül a gazdaságfejlesztést, a foglalkoztatást, az innovációt, az oktatást, az egészségügyet és a környezetvédelmet említik konkrétan. A földrajzi elhelyezkedés szempontjából megemlítnek olyan vidéki területeket és kisvárost, amelyek az EGTC-nek köszönhetően új lehetőségekhez jutottak, s így megvalósult a szubszidiaritás elve.

Egyes helyi és regionális önkormányzatok ennél szkeptikusabbak, és azt hangsúlyozzák, hogy az EGTC a feladatkörök átruházásával működő jogi eszköz, ezért a vitát a kohéziós politikára kellene összpontosítani.

⁶ A Lisszaboni Szerződés 3. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „[az Unió] előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást.” Az Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik részének új XVIII. címe fontos új jogi állítást tartalmaz, hiszen a „Gazdasági és társadalmi kohézió” cím immár „Gazdasági, társadalmi és területi kohézió” formában szerepel, kifejezve e három terület egyenrangúságát.

Egy tagállam nem hisz abban, hogy ezzel az új eszközzel a kohézió javítható lenne, és kijelenti, hogy a csoportosulás magát az együttműködést veszélyeztetheti azáltal, hogy bizonytalanságokat teremt, és az erőforrásokat újonnan felmerült, nehéz adminisztratív problémák megoldásának keresésével köti le.

➤ **Az EGTC és az alulról fölfelé építkező Európa**

Az EGTC egy asztalhoz ülteti a helyi és a regionális érintett feleket, akik így meghatározhatják saját szükségleteiket és stratégiáikat, és közös fellépéseket és kezdeményezéseket valósíthatnak meg. Az EGTC által létrehozott kétszintű kommunikációs csatornában az alulról építkezés a hangsúlyosabb: az egyes területek prioritásai, szükségletei és aggályai eljutnak a tagállamokhoz és az uniós intézményekhez, amelyek meghatározzák az Unió menetrendjét és pótolják a központosított szakpolitikák hiányosságait. A csoportosulás így a polgárok Európájának alapvető fontosságú elemévé válhat. Mivel az EGTC-k jogi személyiséggel rendelkező többszintű irányítási struktúrák, stabilizálják a belső piacot, segítik a határokon átnyúló területek integrálását és állandó párbeszédet folytatnak a polgárokkal, az uniós intézményeknek is konzultációs partnerként kell rájuk tekinteni. Az egyik régió rámutat, hogy ebből a szempontból különösen jelentősek a településeket tömörítő EGTC-k.

➤ **Az EGTC és a többszintű kormányzás**

A Régiók Bizottsága a többszintű kormányzásról szóló fehér könyvében⁷ már elemezte az EGTC szerepét. A konzultáció résztvevőinek véleménye általában pozitív, ugyanis az EGTC-t annak ellenére a „többszintű kormányzás kísérleti műhelyének” tekintik, hogy az eddig létrehozott csoportosulások több mint fele homogén partnerekből – azaz vagy csak településekből, vagy csak régiókból – áll.

Általánosságban elmondható, hogy az EGTC előmozdítja a többszintű kormányzást, mert olyan közös struktúra, amelyben a különböző kormányzati szintek azonos feltételekkel vehetnek részt, és továbbra is kapcsolatban maradhatnak az emberek és a térség igényeivel. Sok válaszadó kiemeli, hogy szükség van a civil társadalom részvételére. Az EGTC határokon átnyúló stratégiáinak meghatározásakor a szubszidiaritás elve érvényesül, hiszen lehetővé teszi a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy közpolitikákat határozzanak meg, és ezzel hozzájárul a makrorégiók struktúrájának kialakításához.

Néhány válaszadó kiemeli azt, hogy az Európai Uniót vagy be kellene építeni az EGTC-kbe, vagy legalább egy olyan kommunikációs és információcsere-mechanizmussal kellene ellátni, amelyben egyetlen kommunikációs partnere az EGTC. Mások szerint a nemzeti jogszabályok hatálya alá utalás az eredményes többszintű kormányzás akadályá lehet.

⁷ A Régiók Bizottságának 2009. júniusi plenáris ülésén elfogadva (CdR 25/2010) <http://www.cor.europa.eu/governance>.

➤ **Az EGTC és a makrorégiók**

A EGTC-k leginkább úgy tudnak a makrorégiók hasznára válni, hogy – stabil, esetenként sok szereplős struktúrák lévén – lehetőséget nyújtanak a makrorégióon belüli együttműködés strukturálására. A csoportosulás a makrorégiók stabilabb struktúrájának kialakulását is segítheti.

A legtöbb válaszadó rámutat arra, hogy a makrorégiós struktúra túlságosan nagy és összetett ahhoz, hogy makrorégiós projektek irányítása az EGTC-n keresztül történjen. Az EGTC feladata nem az, hogy pótolja a makrorégiókban hiányzó intézményi struktúrát.

A makrorégiókra vonatkozó információhiány sok válaszra rányomta bélyegét, ugyanis nagy a tanácstalanság a makrorégiók mibenlétét illetően. Emellett néhány válaszadó arra is felhívja a figyelmet, hogy a makrorégiókra irányuló fokozott érdeklődésnek nem lenne szabad megzavarnia az EGTC-vel kapcsolatos vitát.

➤ **Az EGTC-k és a szomszédságpolitika**

Az EU-n kívüli szomszédos országokkal közös EGTC létrehozása jelenleg nagyon nehéz. Mindössze két EGTC – az „UTTS” és a „Senza Confini eurorégió” – működik együtt sorrendben Ukrajnával, illetve Horvátországgal. Az ilyen együttműködés fő előnye a hosszú távú partnerség politikai jelentősége mellett az, hogy az EGTC-k támogatást nyújthatnak az uniós vívmányok végrehajtásához, ami különösen a tagjelölt országok esetében fontos.

A válaszadók gyakran hangsúlyozzák a csoportosulásban mint eszközben rejtő lehetőségeket. Válaszaikban rámutatnak arra, hogy az EGTC-k segíthetnek a nemzetiségi és a határkérdések megoldásában, hangulatjavító hatással lehetnek az érintett területekre, és növelhetik az Európai Unióval kapcsolatos tudatosságot a lakosság körében. Az EGTC-k hozzájárulnak a területi kohézióhoz, a nemzeti jogszabályok harmonizálásához, a közigazgatási kapacitásépítéshez és a határokon átnyúló Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszközből biztosított források eredményesebb felhasználásához.

Egyes régiók és a kérdésben nyilatkozó tagállamok többsége azonban nem ilyen optimista: szerintük az lenne helyénvaló, ha az EGTC megmaradna európai uniós eszköznek.

„Az EGTC-rendelet felülvizsgálata” címmel folytatott konzultáció

1. melléklet: A konzultáció résztvevői

➤ Működő EGTC-k:

- Eurométropole Lille-Kortrijk-Tournai and Lille Métropole EGTC (FR-BE)
- Gemer–Borsod-Abaúj-Zemplén EGTC (HU-SK)
- Ung-Tisza-Túr-Sajó („UTTS”) EGTC (HU-SK)
- Amphyctiony EGTC (GR-IT-CY-FR)
- Archimed EGTC (IT-ES-CY)
- Duero–Douro EGTC (PT-ES)
- SaarMoselle eurokörzet EGTC (FR-DE)
- Strasbourg-Ortenau eurokörzet EGTC (FR-DE)
- Pyrénées-Méditerranée eurorégió EGTC (FR-ES)
- Galicia–Norte de Portugal EGTC (ES-PT)
- Hospital de la Cerdanya EGTC (ES-FR)
- Ister-Granum EGTC (HU-SK)
- West-Vlaanderen / Flandre – Dunkerque – Côte d'Opale EGTC (FR-BE)
- „ZASNET” EGTC (PT-ES)

➤ Kialakítás alatt levő EGTC-k

- Békés–Arad Korlátolt Felelősségű EGTC; Békés Megyei Önkormányzat (HU).
- Eixo Atlantico do Noroeste Peninsular; AEDEA – Agencia Europea de Desarrollo Eixo Atlantico (ES).
- Salzburg – Berchtesgadener Land – Traunstein eurorégió EGTC (AT).
- Espace Catalan Transfrontalier eurokörzet (ES-FR).
- Európai Városismereti Hálózat EGTC; Belügyi és Királysági Kapcsolatok Minisztériuma, Hollandia.
- Alpes-Méditerranée eurorégió EGTC (FR-IT).
- Aquitaine-Euskadi eurorégió; Baszk Önkormányzat (ES).
- Extremalentejo Eurorégió; Portalegre Települési Önkormányzat (PT).
- Senza Confini Eurorégió; Veneto régió (IT).
- Mestna občina Nova Gorica (SI) - GECT občin: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (SLO) in Občina Šempeter – Vrtojba (SLO)/Territorio dei comuni: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (SLO) in Občina Šempeter-Vrtojba (SLO).
- Parc Marin International des Bouches de Bonifacio. Office de l'Environnement de la Corse (FR).
- Pirineus-Cerdanya; Communauté de Communes „Pyrénées-Cerdagne” (FR-ES).
- Posočje-Benečija (SI); Soča-völgyi Fejlesztési Központ nevű állami intézet
- Tritia EGTC; Žilinský samosprávny kraj (SK).
- Ung-Tisza-Túr Korlátolt EGTC (HU-RO-SK).

.../...

➤ Egyéb határokon átnyúló struktúrák

- A következő svájci kantonok: Kantone Basel-Stadt (BS) / Basellandschaft (BL) / Aargau (AG) / Jura (JU) / Solothurn (SO) - REGIO BASILIENSIS
- Östersund Települési Önkormányzat
- Agglomération franco-valdo-genevoise - ARC Syndicat mixte
- Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Energie des Landes Nordrhein-Westfalen
- Maas-Rajna eurorégió
- COSANTE (Coopération sanitaire transfrontalière)
- Balti Állandó Nemzetközi Titkárság Eurorégió Euroregion Baltic International Permanent Secretariat
- Secretaría General de Acción Exterior de la Junta de Andalucía
- Communauté de Travail des Pyrénées (CTP)
- Association of European Border Regions (AEBR)
- C.A.F.I. – Association de la Conférence des Alpes Franco-Italiennes
- Helsinki-Tallinn Euregio Forum

➤ Regionális és helyi önkormányzatok

- Baleár-szigetek kormányzata (ES).
- UTTS Mezőgazdasági és Alkalmazott Közgazdaságtudományi Központ (HU).
- Szászország (DE).
- Valencia Regionális kormányzat (ES).
- Castilla y León Regionális kormányzat (ES).
- Karintia tartomány kormánya (AT).
- Flandria; A Flamand Közösség Minisztériuma, Helyi Önkormányzati Ügynökség (BE).
- Saarland tartomány; Gazdasági és Tudományügyi Minisztérium (DE).
- Lubusz Vajdaság, Marsalli Hivatal (PL).
- Rajna-Pfalz tartomány, Gazdasági, Közlekedési, Mezőgazdasági és Szőlészeti Minisztérium (DE).
- Pas-de-Calais önkormányzata (FR).
- Trento Autonóm Provincia (IT).
- Alsó-Ausztria Tartomány (AT).
- Bécs városa és Bécs tartomány (AT).
- Csongrád megye (HU).
- Liberecký kraj - Nisa eurorégió(CZ).
- Freiburg Regionális kormányzat (DE).
- Alsó-Szilézia vajdaság (PL).
- Gouvernement suisse - Canton de Genève- Services des affaires extérieures (CH)
- Bajorország kormánya
- Katalónia kormánya (ES)
- Karintia tartomány kormánya (AT)
- Communauté Urbaine de Strasbourg (FR)

– Dubrovnik-Neretva Megyei Regionális Fejlesztési Ügynökség

Tagállamok

- Szlovén Köztársaság: Helyi Önkormányzati és Regionális Politikai Kormányhivatal
Luxemburg: Fenntartható Fejlődési és Infrastrukturális Minisztérium
Magyarország: Közigazgatási Minisztérium
- Svájci Államszövetség: Szövetségi Külügyminisztérium, Határokon Átnyúló Együttműködési Politikai Szolgálat
Finnország: Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium, Regionális Fejlesztési Egység
Lengyelország: Regionális Fejlesztési Minisztérium, Területi Együttműködési Osztály
Magyarország: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
Észtország: Belügyminisztérium,
- Cseh Köztársaság: Kormányhivatal

Svájci Államszövetség: Külügyminisztérium

Szövetségek

Európai Határmenti Régiók Szövetsége (AEBR)
Litván Helyi Önkormányzatok Szövetségének brüsszeli képviselője
Határokon Átnyúló Operatív Misszió, Franciaország
Franciaország Régióinak Szövetsége (ARF)
Az Európai Régiók Gyűlésének (AER) Főtitkársága
Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat (CESCI)
Hegyvidéki Területek Választott Képviselőinek Szövetsége (AEM)
Európai Határregiók Szövetsége (AEBR)

Szakértők és érintett felek

- Karintia Tartományi Kormányivatala
- Centre d'Observation Européen des Régions (C.O.E.U.R)
- Bozen/Bolzano Európai Akadémia
- Unioncamere del Veneto – Eurosportello del Veneto
- École Doctorale de Sciences Juridiques et Politiques - Centre de Droit International - Université Nanterre
- Sealink európai gazdasági egyesülés (EEIG Sealink)
- INTERACT program (európai területi együttműködési programok jó kormányzásának előmozdítása és támogatása)
- Les Européens du Grand Lille / De Europeanen van Groot Rijsel
- Confédération Suisse - Département Fédéral Affaires Etrangères